

Վերապատրաստող կազմակերպություն

**ՀՀ ԿԳՄՍ «ՄարտունուՆԸ Տ. Աբրահամյանի անվան
ավագ ենթակա ուսուցիչների վերապատրաստում**

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Սովորողների մեջ

ինքնուրույնություն, նախաձեռնություն և ստեղծագործական
ունակությունների զարգացումը առարկայի դասավանդման
ընթացքում

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝

ՎԱՐԴԵՆԻՍ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝

ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՄԻԿ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ՝

ԳԻԳՈՐՅԱՆ ԱՐԵՎՅԱՏ

ԴՊՐՈՑ՝

<<Ճովակի միջնակարգ

դպրոց>>

Վարդենիս-2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն.....	3
ՀԻՄՆԱՄԱՍ	
Գրական ակնարկ.....	6
ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ	
Մեթոդների	Նկարագրություն. դասարանների
Նկարագիրը.....	10
Փորձարարական	դաս-1
Նախագծահեն.....	10
Փորձարարական	դաս-2
առաջադրանքհեն.....	12
Եզրակացություններ	և
առաջարկություններ.....	1
4	
Գրականության ցանկ.....	15
Հավելված.....	16
1.Դասապլան-1.....	16
2.Դասապլան-2.....	22

ՆԵՐԱՃՈՒԹՅՈՒՆ

Կրթական համակարգի վերակառուցման ներկա փուլում անհրաժեշտ է դարձնել ուսումնական գործընթացն այնպես կազմակերպել, որ յուրաքանչյուր աշակերտ կարողանա լինել ակտիվ, ինքնուրույն, ստեղծագործ ուսուցման մեջ, զարգացնել ուսումնական գործունեության իր ոճը: Այս առումով կրթության առաջին պլան է գալիս մարդու մեջ գիտական գիտելիքներ ընտրողաբար ձեռք բերելու կարողությունն զարգացնելու խնդիրը, ձեռք բերված գիտելիքները պրակտիկային հարմարեցնելու կարողությունը: Սովորողների մեջ պետք է զարգանան այնպիսի որակներ, ինչպիսիք են նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու անհրաժեշտությունը, նոր հասկացությունների էությունը ինքնուրույն բացահայտելու ունակությունը, ճանաչողական գործունեության մեթոդների յուրացումը և ձեռք բերված գիտելիքների ստեղծագործական կիրառումը տարբեր խնդիրներ լուծելու համար:

Գիտելիքի համար մարդու ներքին կարիքը, այն տարբեր աղբյուրներից ձեռք բերելու և գործնականում ստեղծագործաբար օգտագործելու կարողությունը բնութագրվում է որպես անկախություն: Սովորողների անկախության զարգացումն աստիճանաբար դառնում է մանկավարժության կարևորագույն խնդիրներից մեկը: Դա պայմանավորված է հետևյալ պատճառներով. անկախ և պատասխանատու չափահաս կյանքին պատրաստ մարդ կրթելու անհրաժեշտությունը ժամանակի պահանջ է և հատկապես ընդգծված է կրթության

արդիականացման բոլոր փաստաթղթերում: Առանց բացառության, դասավանդման բոլոր ժամանակակից մեթոդներն ու տեխնոլոգիաները պահանջում են սովորողների ակտիվ մասնակցությունը ուսումնական գործընթացին և ուսման մեջ նրանց անկախությունը (մոդուլային ուսուցում, նախագծային մեթոդ, բաց կրթության տեխնոլոգիաներ և այլն):

Անհատական անկախության ձևավորումը հնարավոր է միայն կրթության առաջնահերթությունների փոփոխությամբ՝ պատրաստի գիտելիքների յուրացումից մինչև յուրաքանչյուր աշակերտի ինքնուրույն ճանաչողական գործունեություն՝ հաշվի առնելով նրա հնարավորությունները:

Դպրոցում ուսուցման գործընթացը ճանաչողական գործունեության մշակույթի ձևի և բովանդակության բազմազան զարգացում է, որն ուղղված է շրջակա աշխարհի օրինաչափությունների ուսումնասիրմանը, որպեսզի հաջողությամբ հարմարվի դրա պահանջներին: Ուստի յուրաքանչյուր ուսուցիչ ձգտում է ապահովել, որ երեխան առավելագույն չափով օգտագործի իր սեփական գործունեությունը դպրոցական բոլոր առարկաների ուսումնասիրության ժամանակ: Սակայն գործնականում հաճախ նկատվում է հետեւյալ հակասությունը. Աշակերտների մի զգալի մասն ինքնուրույնություն է ցուցաբերում միայն այն առարկաներից, որոնք նրանց տրվում են համեմատաբար հեշտությամբ: Այնտեղ, որտեղ դժվարություններ են հանդիպում, երեխաների անկախության աստիճանը հաճախ զգալիորեն նվազում է: Ուսուցիչը պետք է հատուկ ջանքեր գործադրի աշակերտին խրախուսելու անհրաժեշտ ակտիվություն ցուցաբերել ուսումնական աշխատանքում: **Չեռևաբար, տվյալ հետազոտական աշխատանքի հիմնական նպատակը** դպրոցական կրթության այնպիսի մանկավարժական մեթոդների ներկայացումն է, որոնք կնպաստեն ուսումնասիրության ընթացքում մշտական բարձր անկախության դրսևորմանը: Այս խնդիրը կարող է լուծվել, երբ երեխան դրսևորում է հատուկ գործունեության տեսակ, որը կապված է այն նորմերի և կանոնների յուրացման ցանկության հետ, որոնք ապահովում են հաջողություն յուրաքանչյուր դպրոցական առարկայի ուսումնասիրության մեջ: Աշխատանքի նախագծահեն, առաջադրանքեն գործունեության մեթոդները կարող են նպաստել նպատակից բխող խնդիրների լուծմանը:

Նախագծային մեթոդը սովորողների ինքնուրույն գործունեության կազմակերպման միջոց է, որն ուղղված է ուսումնական նախագծի խնդրի լուծմանը, խնդրի վրա հիմնված մոտեցման, խմբային մեթոդների, ռեֆլեկտիվ, ներկայացման, հետազոտական, որոնման և այլ մեթոդների ինտեգրման: Այն թույլ է տալիս դաստիարակել անկախ և պատասխանատու անձնավորություն, զարգացնել ստեղծագործական և մտավոր կարողությունները:

Հարկ է նշել, որ այսօր դպրոցականների մեծամասնության չափազանց հազվադեպ ներգրավվածությունն իսկապես ստեղծագործական գործունեության մեջ է, ուստի նրանք ի վիճակի չեն ինքնուրույն լուծել կյանքի բարդ խնդիրները: Արդյունքում, նման ուսանողները դառնում են միայն իրենց շրջապատող աշխարհի ճանաչման գործընթացի օբյեկտները: Բայց աշակերտը դառնում է իր կրթական գործունեության առարկան միայն այն ժամանակ, երբ գիտակցում է ուսման իրական նպատակները և նպատակաուղղված կատարում է ուսումնական աշխատանք՝ հանուն անձնապես նշանակալի ընդունված նպատակների հասնելու:

Ուստի, որպես ճանաչողության գործընթացի մասնակից դառնալու ամենահրատապ ուղիներից մեկը նրան ստեղծագործական աշխատանքի մեջ ներգրավելն է: Ստեղծագործական ցանկությունը բնորոշ է երեխաներին՝ մանկության աշխարհը, հույսերը, որտեղ ստեղծագործական գործունեության հողն առավել բարենպաստ է, և որտեղ բանականության և բարության ոգեշնչող որոնումը չի մարում, քանի որ «ստեղծագործությունը (ստեղծագործության գործընթացը) արդյունավետ մտավոր գործունեություն է, որը բերում է ոչ տրիվիալ (որակապես նոր, ոչ ակնհայտ) արդյունք»¹:

¹ Лесная Е.Н.«Развитие самостоятельности и творческой инициативности у школьников среднего и старшего звена, посредством их включения в проектную деятельность». https://xn--j1ahfl.xn--p1ai/library/razvitie_samostoyatelnosti_i_tvorcheskoj_initciativ_205003.html

ՀԻՄՆԱՄԱՍ

Գրական ակնարկ

Այսօր ուսումնական գործընթացը կոչված է լուծելու սոցիալապես ակտիվ, ստեղծագործ, ինքնագարգացող աշակերտի անհատականությունն դաստիարակելու խնդիրը: Ուստի ուսումնական գործընթացի ժամանակակից պահանջներին համապատասխանեցնելու անհրաժեշտ պայման է սովորելու, ինքնուրույն գիտելիքներ ձեռք բերելու և այն նոր, անձանոթ իրավիճակ

տեղափոխելու ունակության ձևավորումը: Դասավանդման զարգացող գործառույթը մեզնից՝ ուսուցիչներից, պահանջում է ոչ միայն գիտելիքների ներկայացում որոշակի համակարգում, այլ նաև ներառում է դպրոցականներին մտածելու, առաջադրված հարցերի պատասխանները փնտրելու և արդեն հայտնիի հիման վրա նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու ուսուցանում:

Ինքնուրույն գործունեությունը անհատականության, նրա ստեղծագործական հնարավորությունների ինքնակարգավորման ամենակարևոր պայմանն է: Այն ծառայում է որպես անհատականության ձևավորման արդյունավետ միջոց, խրախուսում է երեխաների մտավոր անկախությունը, դաստիարակում է միտքը, ծնում է դպրոցականների հավատն իրենց ուժերի և կարողությունների նկատմամբ:

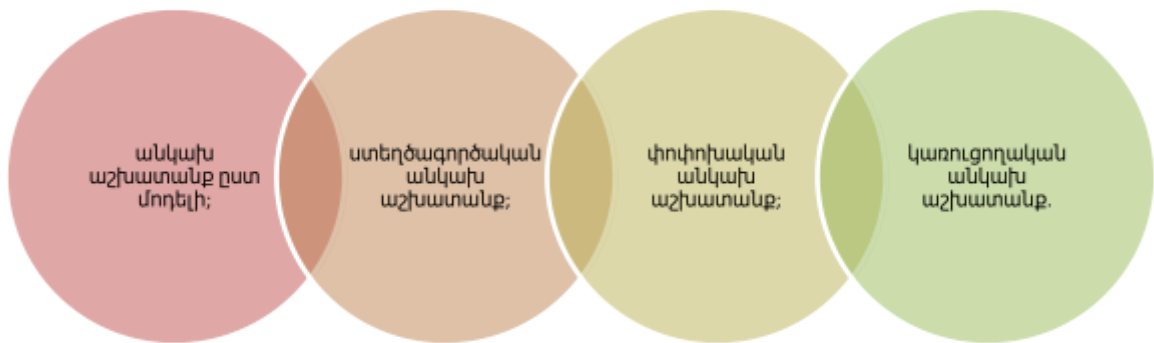
Ինքնուրույնության, նախաձեռնության զարգացմանը կարելի է հասնել՝ խրախուսելով աշակերտներին ինքնուրույն որոնումների, այս կամ այն գործողության գիտակցված ընտրության, իրենց աշխատանքի արդյունքների ինքնագնահատման:

Կրթության սկզբնական օղակը նման անհատականության գծի ձևավորման զգայուն դպրոցական շրջանից մեկն է, որն ակտիվորեն զարգանում է այս տարիքում կրթական գործունեության մեջ: Դպրոցի շեմն անցնող երեխան չի տիրապետում վերը նշված հմտություններին: Ուսուցման գործընթացում նա պետք է հասնի որոշակի բավականաչափ բարձր անկախության, ինչը հնարավորություն է բացում հաղթահարելու տարբեր խնդիրներ, նոր բան ստանալու կրթական խնդիրների լուծման գործընթացում:

Ոչ ոք չի կասկածում, որ դասարանում անկախությունն դաստիարակելու միջոցներից մեկը ինքնուրույն աշխատանքն է:

Ինչպե՞ս սովորեցնել աշակերտներին ինքնուրույն աշխատել դասարանում: Անհրաժեշտ է կանոնավոր կերպով աշակերտների հետ համատեղ աշխատանքի ընթացքում նրանց սովորեցնել ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդներ՝ սկսած ինքնատիրապետումից մինչև՝ ինքնագնահատում: Անհրաժեշտ է մշակել կոլեկտիվ (կամ զույգերով) ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպչական ձևերը՝ ներառելով այդ ձևերը բացատրության կամ համախմբման գործընթացում:

Ինքնուրույն՝ նախաձեռնողական աշխատանքի 4 տեսակ կա.

Ստեղծագործական անկախ աշխատանքը կարող է օգտագործվել ֆիքսելիս, առաջադրանքներ, հավասարումներ, դիագրամներ, գրաֆիկներ կազմելիս; Նոր նյութը բացատրելիս.

Փոփոխական անկախ աշխատանքը կարող է օգտագործվել տարբեր ձևերով խնդիրների լուծման համար²:

Յուրաքանչյուր տեսակի ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդաբանությունը կառուցված է այնպես, որ առաջադրանքի յուրաքանչյուր փուլում ուսուցիչը

² Белкин Е.Л. Сущность понятия «самостоятельная работа» в дидактике. – М.: Дрофа, 2007. <https://xn--d1abbusciv.xn-->

սովորեցնում է ուսանողներին մտածել, փնտրել և գտնել առաջադրված հարցի պատասխանը, ինքնուրույն վերլուծել տվյալ իրավիճակը, բացահայտել հարաբերությունները. տարասեռ օբյեկտներ, առաջ քաշեք վարկած դիտարկվող հարաբերությունների մասին, ստուգեք դրա վավերականությունը և կիրառեք ձեր գուշակությունը՝ որոշելու անհայտ թիվը:

Չարգացնող դասի համար անփոխարինելի պայման է բազմաստիճան բնույթի ինքնուրույն աշխատանքի կազմակերպումը: Աշխատանքային փորձը վկայում է, որ բազմամակարդակ բնույթի ինքնուրույն աշխատանքը հեշտացնում է դասերի կազմակերպումը դասարանում, ստեղծում է բարյացակամ մթնոլորտ:

Տարբեր մակարդակների ինքնուրույն աշխատանքի կիրառումը ապահովում է ոչ միայն գիտելիքների և հմտությունների օբյեկտիվ գնահատումը, այլև արդյունավետ հետադարձ կապը ուսումնական գործընթացում՝ ուսուցչին հնարավորություն տալով կանոնավոր կերպով ստուգել աշակետների առաջադիմության իրական պատկերը, գիտելիքները՝ հնարավորության դեպքում անմիջապես վերացնել թերությունները, այսինքն՝ ուղղումներ կատարել³:

Ըստ կիրառման նպատակի՝ ինքնուրույն աշխատանքը կարող է լինել.

³ Буряк В. К. Самостоятельная работа учащихся. – М.: Просвещение, 2004.
<https://xn--d1abbusciv.xn-->

ինքնուրույն աշխատանքի ուսուցման իմաստը կայանում է նրանում, որ աշակերտները ինքնուրույն կատարեն ուսուցչի կողմից նոր նյութի բացատրության ընթացքում տրված առաջադրանքները՝ ուսումնասիրվող նյութի նկատմամբ հետաքրքրություն զարգացնելու, յուրաքանչյուրի ուշադրությունը ուսումնական գործընթացում գրավելու համար:

Ամրապնդող աշխատանքները ներառում են ինքնուրույն աշխատանքներ, որոնք նպաստում են տրամաբանական մտածողության զարգացմանը և պահանջում են տարբեր կանոնների համակցված կիրառում: Այս աշխատանքները ցույց են տալիս, թե որքան ամուր և բովանդակալից է յուրացվում ուսումնական նյութը:

Չարցման կամ թեմատիկ կրկնվող աշխատանքները շատ կարևոր են: Նոր թեմա ուսուցանելուց առաջ ուսուցիչը պետք է իմանա՝ արդյոք աշակերտները պատրաստ են, թե խնդիրներ ունեն, որոնք կարող են դժվարացնել նոր նյութի ընկալումը: Այդ նպատակով իրականացվում է կրկնվող բնույթի ինքնուրույն աշխատանք, որի առաջադրանքները ներառում են այնպիսի վարժություններ, որոնք երեխաներին հնարավորություն կտան հասկանալ, թե ինչ պետք է իմանան նոր թեմայի յուրացման համար:

Չարգացող բնույթի անկախ աշխատանքը կարող է լինել տնային աշխատանք որոշակի թեմաների վերաբերյալ գեկույցների, օլիմպիադաների նախապատրաստման վերաբերյալ: Դասարանում սա ինքնուրույն աշխատանք է, որը պահանջում է հետազոտական խնդիրներ լուծելու կարողություն:

Աշակերտների համար մեծ հետաքրքրություն է ներկայացնում այն ստեղծագործական ինքնուրույն աշխատանքը, որը ենթադրում է ուսանողների անկախության բարձր մակարդակ: Դրանց իրականացման գործընթացում աշակերտները բացահայտում են իրենց ունեցած գիտելիքների նոր կողմերը, սովորում են այդ գիտելիքները կիրառել նոր անսպասելի իրավիճակներում: Այս աշխատանքները մեծ հետաքրքրություն են առաջացնում, սովորեցնում ստեղծագործաբար մտածել⁴:

⁴ Գյուլամիրյան Զ. Յ., Մայրենիի ուսուցման մեթոդիկա, Երևան, <<Չանգակ>>, 2018, էջ-100-115:

Անկախ, ինքնուրույն, նախաձեռնողական աշխատանքի մեջ առանձնահատուկ տեղ է զբաղեցնում վերահսկողական աշխատանքը: Համապատասխան հսկողության համակարգի ստեղծումը անհրաժեշտ պայման է ծրագրված ուսուցման արդյունքների հասնելու համար:

Որպեսզի ինքնուրույն աշխատանքը դրական արդյունքներ տա, օգնի գիտելիքներ և հմտություններ ձեռք բերել, նպաստի կարողությունների զարգացմանը, ուսուցիչը պետք է այն համապատասխանեցնի որոշակի պայմաններին, որոնք մշակվել են դասավանդման պրակտիկայում:

Նրանք յուրացվում է յուրաքանչյուր նոր տեսակի աշխատանք ուսուցչի անմիջական մասնակցությամբ, ով սովորեցնում է համապատասխան տեխնիկա և ընթացակարգեր:

Այն աշխատանքը, որը մտավոր ջանք չի պահանջում, հաշվարկված չէ նրանց հնարամտության դրսևորման վրա, ինքնուրույն չի լինի: Դա զարգացման արժեք չի ունենա:

Առաջադրանքը պետք է տրվի այնպես, որ ընկալվի որպես սեփական ճանաչողական կամ գործնական նպատակ և ակտիվորեն խթանի:

Եթե դասարանում կան աշակերտներ, որոնց համար առաջադրանքը ընդհանրապես ընկալելի է հատուկ պատճառով, ապա ուսուցիչը տալիս է հատուկ, անհատական առաջադրանքներ:

Աշակերտների անկախությունը ավագ դպրոցում հաջողության գրավականն է: Թե ինչպես են դրվելու անկախության հիմքերը կրտսեր դպրոցական տարիքում, որ կախված է ապագայում այդ կարևոր որակի զարգացումը: Կրթական ինքնուրույնությունը, նախաձեռնումը անհատական զարգացման ասպեկտներից մեկն է, այն սեփական նախաձեռնությամբ իր գիտելիքներն ու հմտությունները ընդլայնելու, այսինքն՝ ինքն իրեն սովորեցնելու կարողությունն է: Ակադեմիական անկախությունը, նախաձեռնողականությունը, որոնողական ակտիվությունը ժամանակակից դպրոցի իդեալական շրջանավարտի դիմանկարի հիմնական հատկանիշներն են: Յուրաքանչյուր մարդ պետք է կարողանա ինքնուրույն ձեռք բերել գիտելիքներ, տիրապետել հմտություններին և կիրառել դրանք կյանքում:

Ուզում եմ ընդգծել, որ երեխաներին սովորեցնել հնարավոր է միայն դասարանում բարենպաստ հոգեբանական մթնոլորտ ստեղծելու միջոցով և չպետք է մոռանալ հաշվի առնել ոչ միայն ստացված արդյունքը, այլև աշակերտի

աշխատասիրության աստիճանը կատարված աշխատանքը գնահատելիս. այս դեպքում սովորելու հմտությունների ձևավորումը երեխայի համար հաճելի և արդյունավետ կլինի:

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

Փորձարարական մեթոդների ներկայացում. Դասարանների նկարագիր.

Լեզվակրթության ժամանակակից մարտահրավերին դիմակայելու համար , ըստ իս, անհարժեշտ է օգտագործել ուսուցման համապատասխան մեթոդներ, որոնք պետք է խրախուսեն աշակերտներին օգտագործել լեզուն՝ շեշտը դնելով կենդանի շփման միջավայրում հաղորդակցական նպատակների վրա, այլ ոչ թե կենտրոնանալ միայն ճշգրտության վրա, ինչպես ավանդական ուսուցման դեպքում: Այլ կերպ ասած, աշակերտներին պետք է խրախուսել, մոտիվացնել ավելի շատ շփվել, քան անհանգստանալ քերականական կանոնների համար, երբ նրանք օգտագործում են անգլերենը հաղորդակցական նպատակներով: **Նախագծի վրա հիմնված ուսուցումը** այս ձևաչափով համապատասխանում է ռուսաց լեզվի ուսուցման կարիքները բավարարելուն, այսինքն նախագիծը թույլ է տալիս առավել հետաքրքիր կերպով ուսուցանել թեման, լիարժեք ինտեգրելով աշակերտներին ուսուցման գործընթացում: Այս նախագիծը պարզապես

սահմանվում է որպես «ուսուցողական մոտեցում, որը աշակերտներին ներկայացնում է լուծման կամ մշակման ենթակա խնդիրներ»:

Փորձարարական նախագծահեն դասն անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Լուսակունքի միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանում: Այս դասարանում սովորում են 23 աշակերտ՝ 10 աղջիկ և 8 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիություն և հմտություններ: Այս դասարանում դասավանդում եմ ռուսաց լեզու առարկան և շատ լավ գիտեմ յուրաքանչյուր աշակերտի հմտությունն և կարողությունն այս առարկայից:

Փորձարարական դաս-1 նախագծահեն

Դասի օրինակ

Դասարանը՝ 7-րդ

Դասի թեման՝ << Человек и природа >>:

Դասի տիպը՝ համագործակցային, թիմային:

Աշակերտները նախագծում և ստեղծում են ներկայացվող հինգ մայրցամաքների ՝ գրքեր: Աշակերտները նաև քայլ առ քայլ հրահանգներ են գրում իրենց գրքերի նմուշները վերարտադրելու համար: Ուղղությունները տպագրվում են հատուկ ցուցակում, որը բաժանվում է մյուս աշակերտներին:

Նպատակային դրվագ

Նախագծել յուրահատուկ գիրք, գրել և հրապարակել յուրաքանչյուր մասը պատրաստելու ցուցումները:

Ուսուցման նպատակներ աշակերտների համար.

Սովորել ստեղծագործ մտածել և ստեղծել գրավիչ արվեստի գործեր, կամ սովորել, թե ինչպես գրել հստակ ցուցումներ և նյութերի հարցումներ:

Սովորելու, թե ինչպես պետք է ուշադիր պլանավորել:

Սովորել տալ և ստանալ հետադարձ կապ:

Նախագծի ներկայացում

Ուսուցիչը սկսում է բացատրելով ծրագրի նպատակները և վերանայելով ծրագրի ստուգաթերթը, որը հստակ ուրվագծում է յուրաքանչյուր մայրցամաքին հատուկ բնության խնդիրների պլանավորման, պատրաստման և գրելու գործընթացի յուրաքանչյուր քայլը:

Այնուհետև աշակերտները ուսումնասիրում են յուրաքանչյուր մայրցամաքի առավելությունները, որոնք նրանք օրինակի համար կարող են հետագայում օգտագործել:

Պլանավորում

Ուսուցիչը մոդելավորում է, թե ինչպես ուրվագծել գրքերի դիզայնը և գրում է դիզայնի համար նախատեսված նյութերի ցանկը: Աշակերտները ուրվագծում են իրենց նախագծային գաղափարները, ընտրում են մեկը և գրում են նախընտրած օգտագործվելիք նյութերի ցանկը:

Ջետադարձ կապ

Աշակերտները միմյանց և/կամ ուսուցչի հետ կիսվում են իրենց էսքիզներով և նյութերի ցուցակներով և ստանում արձագանքներ:

Վերանայում

Անհրաժեշտության դեպքում աշակերտները կարող են վերանայել իրենց դիզայնի գաղափարները և նյութերի ցանկը:

Դիզայնի ստեղծում

Աշակերտները հավաքում են իրենց նյութերը և պատրաստում իրենց գրքերը:

Գրելու հրահանգները

Ուսուցիչը մոդելավորում է, թե ինչպես գրել հրահանգները: Այնուհետև աշակերտները գրում են մանրամասն, քայլ առ քայլ հրահանգներ ստեղծագործական գիրքը ստեղծելու համար:

Ջրահանգների ստուգում

Աշակերտները ստուգում են միմյանց հրահանգները՝ փորձելով վերստեղծել դիզայն՝ պարզապես հետևելով ուղղություններին: Եթե գրքերի պատրաստման հետ կապված խնդիրներ կան, ուղղությունները ստուգվում են պարզություն մտցնելու համար և, անհրաժեշտության դեպքում, վերանայվում են: Ուսուցիչը կարող է նաև ստուգել հստակության, քերականության և ուղղագրության ուղղությունները:

Վերջնական նախագծի պատրաստում

Աշակերտները կարող են օգտագործել համակարգիչ կամ ուշադիր վերաշարադրել ձեռագիր:

Գրքի ստեղծում.

Յուրաքանչյուր աշակերտական խումբ ստեղծում է իր գիրքը՝ իր գծանկարով կամ լուսանկարով, նյութերի ցանկով և գրքում ընտրված երկրի ավանդույթները ներառելու քայլ առ քայլ հրահանգներով: Գրքերը ցուցադրվում են մյուս աշակերտներին, ուսուցիչներին և ծնողներին:

Դասարանային գործունեությունը

Ինչպես նախագծերի մեծ մասի դեպքում, հետևողական քայլերը ստեղծում են ինքնուրույն դասարանային միջավայր: Տվյալ նախագծի յուրաքանչյուր հանդիպում սկսվում է մեծ խմբի հանդիպումով, որի ընթացքում բաժանվում են ստուգաթերթեր: Աշակերտներին առաջարկվում է լրացնել ստուգաթերթը, երբ նրանք առաջադիմում են ծրագրի քայլերի միջով:

Աշակերտները գրում, նկարագարողում և հավաքում են տեղեկություններ իրենց նախընտրած երկրի ավանդույթների հետաքրքրություններ կայացնող թեմաներով: Նրանք կարող են ստեղծել մեկից ավելի գրքեր, և նրանք կարող են համագործակցել այլ աշակերտների հետ գրքեր ստեղծելու համար:

Գնահատումը

Քանի որ աշխատանքը ստեղծագործական է, անհրաժեշտ է նաև ստեղծագործական գնահատման մոտեցում: Խմբային քննարկման արդյունքում ուսուցիչը մշակում է այն հատկանիշների ցանկը, որոնք գիրքը դարձնում են «լավը» և ընտրում են մի շարք չափանիշներ իրենց գրքերի համար: Վերջնական ցուցակը փակցվում է դասարանում կամ պատճենվում է յուրաքանչյուր աշակերտի համար: Ըստ այդմ, մշակվում է բալային հետևյալ սանդղակը. 3 միավոր աշխատանքի բանավոր ներկայացման համար, 4 միավոր պատրաստած գրքի համար և ևս 4 միավոր կատարած համակողմանի հետազոտական աշխատանքի համար:

Մի կողմից, այս մեթոդը կիրառում է լեզվական ուսումնասիրությունը, քանի որ լեզուն օգտագործվում է կենդանի շփումն ապահովելու համար, մյուս կողմից, լեզվի ուսուցումը ձեռք է բերում էական կարևորություն, քանի որ ինքնուրույն մտածելակերպի ձևավորումը, սեփական ջանքերով բացահայտումները առավել հետաքրքիր ու բովանդակալից են դարձնում դասապրոցեսը:

Փորձարարական դաս-2 բովանդակահեն

Բովանդակահեն հիմնված է լեզվի յուրացման, այլ ոչ թե հարկադիր ուսուցման վրա: Լեզուն երևում է իրական կյանքի իրավիճակներում, այսինքն, թե երբ ուսանողները կարող են սովորել լեզուն: Սա բնական լեզվի զարգացում է, որը հիմնված է ուսուցման այլ ձևերի վրա:

Փորձարարական բովանդակահեն դասն անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Լուսակունքի միջնակարգ դպրոցի 10-րդ դասարանում: Այս դասարանում սովորում են 23 աշակերտ՝ 10 աղջիկ և 8 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիտություն և հմտություններ:

Դասի օրինակ

Թեմա՝ “Искусство Армении”

Դասարան՝ 10-րդ

Դասի տեսակը՝ (ինտեգրված)

Միջառարկայական կապեր՝ Կերպարվեստ; հայ անվանի գեղանկարիչներ

Ուսումնական նյութ՝ Вы любите искусство?

Դասի ընթացքում կիրառվող մեթոդները և իրականացման եղանակները՝ նկարագրական; պատմողական; բացատրական-գննական; թիմային աշխատանք; ինքնուրույն ճանաչողական գործունեություն; մեջբերումներ

Անհրաժեշտ պարագաներ՝ «Արվեստ» խաղային քարտեր

Դասի նպատակը՝

- աշակերտների մոտ սեր և հետաքրքրություն առաջացնել հայ և համաշխարհային կերպարվեստի հանդեպ,
- խթանել թանգարաններ և պատկերասրահներ այցելությանը,
- զարգացնել նկարագրական հմտությունները,
- ստեղծել ակտիվ բառապաշար «Արվեստ» թեմայի շրջանակներում,
- խթանել աշակերտների առողջ մրցակցության ձևավորմանը:

Խաղի նկարագրությունը.

Искусство խաղը ներառում է 18-20-րդ դարերի 12 հայ հանրաճանաչ գեղանկարիչների երկուական աշխատանքներ ուղղանկյուն քարտերի վրա: Քարտերից 24-ում ամբողջական կտավներն են, իսկ մյուս 24-ը կտրտված տարբերակներ են: Աշակերտները նախքան դասը բաժանվում են երկու թիմի, որտեղ աշակերտներից յուրաքանչյուրը պետք է սովորի գեղանկարիչներից

երկուսի մասին համառոտ տեղեկատվություն: Խաղի սկզբում քարտերից 24 ամբողջականները 2-ական բաժանվում են աշակերտներին, իսկ մյուս 24-ը դարձերես դրվում են սեղանին: Այնուհետև ամեն թիմից մեկական մասնակից մոտենում է սեղանին, վերցնում մեկական քարտ և սկսում նկարագրել իր թիմին: Եթե համապատասխան քարտը իր թիմի մոտ է, և թիմը կռահում է ճիշտ պատասխանը, ապա վաստակում են 10 միավոր: Եթե քարտը հակառակորդ թիմի մոտ է, ապա դարձյալ կարելի է ձեռք բերել միավոր՝ ներկայացնելով ունեցած գիտելիքները տվյալ գեղանկարչի մասին և դարձյալ վաստակելով 10 միավոր. հակառակ դեպքում թիմը միավոր չի ստանում, իսկ հակառակորդ թիմը հնարավորություն է ստանում պատասխանել և թիմի համար ձեռք բերել հավելյալ 5 միավոր: Այսպիսով, ներկայացվում են բոլոր քարտերը և առավելագույն միավոր հավաքած թիմը հաղթում է:

Դասի ընթացքը՝

Աշակերտներին ողջունելուց և կազմակերպչական մասն ապահովելուց հետո ուսուցիչն առաջադրում է Կոնֆուցիոսի հետևյալ միտքը՝ կարճ քննարկման և թեմային հնարավորինս ինտեգրելու համար. “Все имеют красоту, но не все умеют распознать ее”. Աշակերտներն ազատ են իրենց կարծիքներն արտահայտելու և փոքրիկ բանավեճ սկսելու. սա իր հերթին հնարավորություն կտա վերհիշել դասի գաղափարը և գործածել նախորդ դասի ընթացքում ձեռք բերած բառապաշարը: Այնուհետև ուսուցիչը հիշեցնում է՝ ինչպիսին էին թիմերի կազմերը և բացատրում է խաղի կանոնները: Բաժանվում են խաղաքարտերը, և աշակերտները սկսում են մեկ –մեկ մոտենալ սեղանին և նկարագրել իրենց վերցրած քարտի պատկերները: Ճատ կարևոր է նշել, որ այս տեսակ առաջադրանքը միտված է խթանելու ժամանակաձևերի և բայերի ճշգրիտ գործածմանը, ինչպես նաև թեմայի վերաբերյալ նախորդ դասերին սովորած բառաշարը ակտիվ գործածության մեջ դնելուն: Աշակերտները խաղի բուն առաջադրանքները կատարելուց բացի պիտի կարողանան նաև ուղղել իրենց թիմակից դասընկերների կատարած թիրախային քերականական սխալները, ինչն էլ թույլ կտա միավորներ չկորցնել:

Դասի ավարտին կատարվում է արդյունքների ամփոփում և գնահատում:

Գնահատելիս ուսուցիչը հիմք է ընդունում ինչպես աշակերտների հավաքած միավորները, այնպես էլ քերականական նյութի ճշգրիտ կիրառումը: Որպես տնային առաջադրանք կարելի է դիտարկել աշակերտների կողմից նմանատիպ

քարտերի ստեղծումը՝ համաշխարհային գեղանկարիչների կամ արվեստի այլ ճյուղի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ:

Մի կողմից, այս մեթոդը կիրառում է լեզվի ուսումնասիրությունը, քանի որ լեզուն օգտագործվում է շրջակա աշխարհի ճանաչման հատուկ խնդիրներ լուծելու համար, մյուս կողմից, լեզվի ուսուցումը ձեռք է բերում նպատակային ձև, որն օգնում է զարգացնել և կատարելագործել ինքնուրույն ստեղծագործական մոտեցումներ կիրառելու կարողությունները և բանավոր խոսքի հմտությունները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Նորարարական մեթոդների շնորհիվ, ստացվեց նպաստել սովորողների համագործակցային, լեզվական, հաղորդակցական և բազմալեզվության հմտությունների զարգացմանը, ինչպես նաև խթանել ինքնուրույն ստեղծագործական նախաձեռնության ցուցաբերմանը հաղորդակցման ընթացքում որպես աշխարհաճանաչման, ինքնաճանաչման հիմնական գրավական:

Ամփոփելով 7-րդ և 10-րդ դասարանների փորձարարական դասընթացների արդյունքները՝ բացահայտեցինք որոշակի խնդիրներ, որոնք հիմնականում պայմանավորված էին աշակերտների թերի հանրամշակութային գիտելիքներով:

Սովորողներին բավական ժամանակ չի տրվում ուսումնասիրելու տարբեր երկրների առանձնահատկությունները, սովորույթներն ու ավանդույթները և դասերը մեծամասամբ դասագրքային նյութերով են անցկացվում, այդ իսկ պատճառով աշակերտները առանձնապես ուշադրություն չեն դրսևորում օտար լեզվի մշակույթի նկատմամբ, այս առումով խնդրի արդյունավետ լուծմանը

նպաստեցին մեր դասապրոցեսներում ներառված հետաքրքրաշարժ և փոխներգործուն առաջադրանքները:

Ի մի բերելով ՀՀ հանրակրթական դպրոցում սովորողների ինքուրույնության, նախաձեռնության ստեղծագործականության զարգացմանը ներկայացվող ծրագրային պահանջները՝ պարզ դարձավ, որ ռուսաց լեզվի դասերին սովորողները պետք է ոչ միայն գիտելիքներ ձեռք բերեն տվյալ լեզվի մասին, այլ կարողանան ինքնուրույն ըմբռնել լեզվի որոշ առանձնահատկությունները, հաղորդակցական, լեզվական և մշակութային համատեքստը: Ուստի ՀՀ հանրակրթական դպրոցում օտար լեզվի դասերի ժամանակ սովորողների մոտ լեզվական կարողությունների ու գիտելիքների խթանումը խիստ անհրաժեշտ է և նպատակային:

Աշակերտները մեծ հետաքրքրություն և ոգևորվածություն դրսևորեցին տրված թիմային աշխատանքի ըմբռնման և յուրացման նկատմամբ, այսինքն՝ կարող ենք փաստել, որ մեր կողմից մշակված փորձարարական դասերը մեծ պահանջարկ կունենան դպրոցում և շատ արդյունավետ կլինեն մոտիվացիոն տեսանկյունից:

Այսպիսով, փորձարարական մեթոդներ արդյունքների վերլուծությունն ապացուցեց ՀՀ հանրակրթական դպրոցում նորարարական նյութի արդյունավետ ներմուծման և ամրապնդման նպատակով մեր կողմից մշակված դասապրոցեսների կիրառման անհրաժեշտությունն ու արդյունավետությունը նաև մոտիվացիոն նպատակներով:

Ամփոփելով ուսուցման նախագծահեն, բովանդակահեն մեթոդների արդյունավետությունը կարելի է ի նկատի ունենալ, որ վերջինիս արդյունավետ կիրառելիության նպատակով, ուսուցիչների վերապատրաստման անհրաժեշտություն է առաջանում: Մասնավորապես ՀՀ մարզերում շատ դպրոցներ չունեն համապատասխան համակարգեր տվյալ մեթոդի արդյունավետ կիրառման համար:

Առաջարկվում է կազմակերպել հատուկ դասընթացներ այս մեթոդների առավել հմտորեն կիրառման նպատակներով:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Գյուլամիրյան Ջ. Յ., Մայրենիի ուսուցման մեթոդիկա, Երևան, <<Չանգալ>>, 2018, էջ-100-115:
2. Белкин Е.Л. Сущность понятия «самостоятельная работа» в дидактике. – М.: Дрофа, 2007. <https://xn--d1abbusdciv.xn->
3. Буряк В. К. Самостоятельная работа учащихся. – М.: Просвещение, 2004. <https://xn--d1abbusdciv.xn->
4. Лесная Е.Н.«Развитие самостоятельности и творческой инициативности у школьников среднего и старшего звена, посредством их включения в проектную деятельность». https://xn--j1ahfl.xn--p1ai/library/razvitie_samostoyatelnosti_i_tvorcheskoj_initciativ_205003.html

ՀԱՎԵԼՎԱՃ

Դասապլան-1

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	05.02.2022	Կիսամյա	2	Դասարան
			10.05.2022	կ		
Թեմա՝	<< Человек и природа >>					
Օգտագործվող սյուժեր՝	Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, տետրեր, հանրագիտարաններ, համցանց, հատուկ սյուժեր գրքերի ստեղծման նպատակով,					
Դասի նպատակը՝	Խթանել ինքնուրույն աշխատելու հմտությունները Խթանել թիմային աշխատանքում նախաձեռնողական հմտությունները Չարգացնել ստեղծագործական ջիղը Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տե ունեցավ					

<p>Վերջնարդյունքները</p>	<p>Աշակերտները կկարողանան. Կատարել թիմային աշխատանք, ցուցաբերել այդ աշխատանքում սեփական ստեղծագործական երևակայությունը, Ինքնուրույն աշխատանք կատարելով կկարողանան հասնել կոնկրետ, շոշափելի արդյունքների.</p>			
<p>Գործողություններ(ժամ /տևողություն)</p>	<p>Ուսումնական գործունեություն</p>	<p>Ուսումնական գործունեություն</p> <p>Ուսուցիչ</p>	<p>Կիրառվող մեթոդ (ներ)</p>	
<p>5րոպե-սկիզբ</p>	<p>Աշակերտներ</p> <p>Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին: Ներկայացնել տնային աշխատանքները</p>	<p>Ողջունել դասարանին, ն/բ: Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել անհասկանալի մասերը Տալ հարցադրումներ, աշակերտներին ներգրավել դասապրոցեսին Տալ ուղղորդող հարցադրումներ</p>	<p>Հարցադրումների մեթոդ</p>	
<p>10րոպե-ընթացք</p>	<p>Պատասխանել հարցերին Փոխադարձ հարցեր տալ</p> <p>Նոր նախագծի ներմուծում թիմերի բաժանում Անհասկանալի հարցերին</p>	<p>Ջեռնել կատարվող աշխատանքներին, կատարել շտկումներ</p> <p>Բաժանել թիմերի բացատրել հանձնարարությունները</p>		

15րոպե	պատասխաններ ի տրամադրում	Ջետուել կատարվող աշխատանքներին, տրամադրել անհրաժեշտության դեպքում առաջ մղող անհատական բանվոր, գրավոր հետադարձ կապ:	Մտագրող մեթոդ
12րոպե		Նոր թեմայի հաղորդում, բանավոր հետադարձ կապի տրամադրում, անհասկանալի հատվածների բացատրություն	Կարճ դասախոսու ման` Նախագծային մեթոդ
3րոպե-ավարտ		Գնահատում	

Ուսուցիչ՝ Արևհատ Գրիգորյան

Դասապլան-2

Ուսուցիչ՝ Արևհատ Գրիգորյան

Առարկա՝	Ռուսաց լեզու	Ամսաթիվ	15.04.2022	Կիսամյակ	2	Դասարան	10
Թեմա՝	Искусство Армении						
Օգտագործվող նյութեր՝	Գրատախտակ, կավիճ, դասագիրք, տետրեր, քարտեր						
Դասի նպատակը՝	Խթանել ինքնուրույն աշխատելու հմտությունները Խթանել թիմային աշխատանքում նախաձեռնողական հմտությունները Չարգացնել ստեղծագործական ջիղը						

	Ուսուցանման արդյունքներ, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղ ունեցավ		
Վերջնարդյունքները	Աշակերտները կկարողանան. Կատարել թիմային աշխատանք, ցուցաբերել այդ աշխատանքում սեփական ստեղծագործական երևակայությունը, Ինքնուրույն աշխատանք կատարելով կկարողանան հասնել կոնկրետ ,շոշափելի արդյունքների.		
Գործողություններ(ժամ /տևողություն Լն)	Ուսումնական գործունեություն Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Կիրառվող մեթոդ(ներ)
5րոպե-սկիզբ	Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին:Ներկայացնել տնային աշխատանքները	Ողջունել դասարանին, ն/բ: Ստուգել տնային աշխատանքները, բացատրել անհասկանալի մասերը Նախորդ դասաժամին գրված աշխատանքի քննարկում, սխալների բացատրում, բանավոր առաջ մղող հետադարձ կապի տրամադրում	
10րոպե-ընթացք	աշակերտների մասնակցությամբ քննարկվեց թեման, հնչեցվեցին հետաքրքրող հարցերը, Բաժանվեցին քարտերը Պատասխանել հարցերին, տալ փոխադարձ	Նոր թեմայի հաղորդում աշակերտների մասնակցությամ Թեման ամրապնդելու, ամփոփելու, ինչպես նաև ամբողջ դասարանի ներգրավվածությունը ապահովելու համար Տրամադրվեց առաջ մղող բանավոր հետադարձ կապ և ուղղորդումներ գնահատում, տնային աշխատանքի հանձնարարում	

10 րոպե

հարցեր, հնչեցնել
կարծիքներ,
կատարել նշումներ
տեսություն

15րոպե

Յուրաքանչյուր
աշակերտ
քննարկեց իր իսկ
կողմից ընտրված
քարտը,
արտահայտելով իր
կարծիքը.

Հարցադր
ումների
մեթոդ.

Տարբեր
կված
ուսուցում

7-աձև
արյունա
կով
վարժուր
ան

4րոպե-ավարտ

Տնային աշխատանք

Ինքնուրույն աշխատանք. իրենց ցանկությամբ ընտրել արվեստի գործիչների՝ հավաքել տեղեկություններ.

կատարում